

تمرین از کتاب های درسی، آبی، پرتکرار و تابستان									نام کتاب
						3	2	1 درسی	برای کلاس دبیر و کار در کلاس
						6	5	4 درسی	برای کار در منزل

پدیده های تصادفی و احتمال:

پدیده ی قطعی: پدیده یا آزمایشی که نتیجه ی آن، قبل از انجام آزمایش به طور قطع و یقین مشخص باشد، پدیده یا آزمایش قطعی گوئیم.

پدیده ی تصادفی: پدیده یا آزمایشی که نتیجه ی آن را قبل از انجام آزمایش نتوان به طور قطع پیش بینی کرد، اما مجموعه ی همه ی نتیجه های آن مشخص باشد، پدیده یا آزمایش تصادفی گوئیم.

فضای نمونه ای: مجموعه ی همه ی حالت های ممکن در به وقوع پیوستن یک پدیده ی تصادفی را، فضای نمونه ای آن پدیده ی تصادفی می گوئیم. فضای نمونه ای را معمولاً با S نمایش می دهیم.

تذکر: فضای نمونه ای که تعداد اعضای آن، قابل شمارش باشد، فضای نمونه ای گسسته می نامیم و اعضای آن را با $n(S)$ نمایش می دهیم.

تمرین: یک سکه را دو بار پرتاب می کنیم، فضای نمونه ای این آزمایش تصادفی شامل چند عضو است؟

نکته: اگر مجموعه S ، فضای نمونه ای پرتاب n شیء که هر کدام m حالت دارند باشد، آن گاه:

$$n(S) = m^n$$

پیشامد تصادفی: هر زیر مجموعه از یک فضای نمونه ای را یک پیشامد تصادفی در آن فضا می نامیم. اگر A یک پیشامد تصادفی و نتیجه ی آزمایش عضوی از A باشد، می گوئیم پیشامد A رخ داده است.

تمرین: تاسی را پرتاب می کنیم، برای فضای نمونه ای این تاس، چند پیشامد وجود دارد؟

تمرین: آیا شوت کردن توپ به طرف دروازه توسط یک فوتبالیست، آزمایش تصادفی است؟ چرا؟

تمرین: یک سکه و یک تاس را با هم می ریزیم. فضای نمونه ای این آزمایش تصادفی دارای چند عضو است؟

تمرین: کیسه ای شامل 3 مهره قرمز، 4 مهره سبزو 2 مهره آبی است. 3 مهره را به تصادف از کیسه خارج می کنیم. تعداد اعضای فضای نمونه ای را در هر حالت مشخص کنید:

(آ سه مهره را همزمان و با هم بیرون می آوریم.

(ب) سه مهره را با جای گذاری و هر بار یک مهره خارج می کنیم.

(پ) سه مهره را بدون جای گذاری و هر بار یک مهره خارج می کنیم.

تمرین: آزمایش انتخاب سه فرزند برای یک خانواده را در نظر بگیرید. فضای نمونه ای این آزمایش و نوع آن را مشخص کرده و پیشامد آن را که فرزند اول پسر باشد، بنویسید.

انواع پیشامدها:

پیشامد نشدنی: فرض کنیم $S \neq \emptyset$ فضای نمونه ای یک آزمایش تصادفی باشد. پیشامد $\emptyset \subset S$ را پیشامد نشدنی یا غیر ممکن می نامیم.

پیشامد حتمی: فرض کنیم $S \neq \emptyset$ فضای نمونه ای یک آزمایش تصادفی باشد، پیشامد $A=S$ را پیشامد حتمی گوئیم.

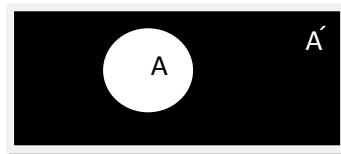
پیشامد ساده: هر زیر مجموعه ی یک عضوی از فضای نمونه ای $S \neq \emptyset$ را یک پیشامد ساده می گوئیم.

پیشامد متمم: اگر A یک پیشامد در فضای نمونه ای $S \neq \emptyset$ باشد، متمم پیشامد A را که با نماد A' نشان می دهیم و چنین تعبیر می کنیم که "پیشامد A' زمانی رخ می دهد که پیشامد A رخ ندهد." بنابراین:

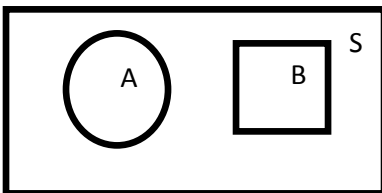
$$1. A \cup A' = S$$

$$2. A \cap A' = \emptyset$$

$$3. n(A') = n(S) - n(A)$$

دو پیشامد ناسازگار: فرض کنیم A, B دو پیشامد از فضای نمونه ای $S \neq \emptyset$ باشند. A, B را دو پیشامد ناسازگار گوئیم هر گاه $A \cap B = \emptyset$.

در واقع دو پیشامد ناسازگار، با هم رخ نمی دهند.

توجه: اگر $A \cap B \neq \emptyset$ ، آن گاه A, B را دو پیشامد سازگار می نامیم.

تمرین: در پرتاب یک تاس، دو پیشامد آمدن عدد زوج و آمدن عدد فرد چگونه هستند؟